

Сабақтың тақырыбы: **АНТОНИМ сөздер**

Сабақтың мақсаттары:

- а) *білімділік* - алдыңғы сабақтарда өткендерді еске түсіріп, қайталау арқылы, жаңа сабаққа көшу. Антоним туралы мысалдар арқылы түсінік беру, жасалу жолына тоқталу.
- ә) *тәрбиелік* - Абайдың өлеңдері арқылы табиғат пен адам, жалпы тіршілік атаулының тұтастығын түсіндіре отырып, оқушыларға табиғатты сүйуге, аялауға, сұлулықты бағалай білуге тәрбиелеу.
- б) *дамытушылық* - оқушыларды өз ойын еркін жеткізуге, тіл байлығын дамытуға, шығармашылыққа баулу.

Сабақтың жоспары:

- I. Ұйымдастыру кезеңі.
- II. Үй тапсырмасын тексеру.
- III. Жаңа сабақты түсіндіру.
- IV. Кітаппен жұмыс.
- V. Жұмбақ шешу
- VI. Терме диктант.
- VII. Шағын тест.
- VIII. Сергіту сәті
- IX. Семантикалық картамен жұмыс
- X. Қорытындылау.
- XI. Бағалау
- XII. Үйге тапсырма

Ұйымдастыру кезеңі

Үй тапсырмасын тексеру

- 1.Лексика деген не, қай тілден шыққан?
- 2.Сөздің мағыналарына нелер жатады?
- 3.Омоним дегеніміз не? Мысал келтір.
- 4.Көп мағыналы сөз бен омонимнің айырмашылығы, ұқсастығы.
- 5.Синоним. Анықтамасы. Мысал келтір.

Абай Құнанбаев

1. Жазғытұрым – адамның балалық шағы.

2. Жаз – адамның жігіттік шағы.

3. Күз – адамның кемеліне келген шағы.

4. Қыс – адамның кәрілік шағы.

**Түйіні: Адам мен табиғат егіз екеніне
көз жеткізу.**

**“ Адамзаттың табиғатсыз күні жоқ,
табиғаттың адамзатсыз күні жоқ”**

Жазғытұры

Безендіріп жер жүзін тәңірім шебер,
Мейірбандық дүниеге нұрын төгер.
Анамыздай жер иіп емізгенде,
Бейне әкеңдей үстіңе аспан төнер.

Жаз

Жоғары –төмен үйрек, қаз,
Ұшып тұрса сымпылдап.
Қыз-келіншек үй тігер,
Бұрала басып былқылдап...

Күз

Жасыл шөп,бәйшешек жоқ бұрынғыдай,
Жастар күлмес,жүгірмес бала шулай.
Қайыршы шал- кемпірдей түсі кетіп,
Жапырағынан айырылған ағаш, қурай.

**Ана -әке,
жер – аспан,
жоғары – төмен,
шал - кемпір**

АНТОНИМ СӨЗДЕР

**Мысалы: Күн - түн, ыстық - суық,
әне - міне, кету - келу, ерте - кеш.**

**Антоним - грек тілінен шыққан.
anti- қарсы, opota-атау
дегенді білдіреді.**

***Мағыналары бір-біріне
қарама-қарсы сөздерді
антоним дейміз***

Антонимдер

```
graph TD; A[Антонимдер] --> B[Зат есім]; A --> C[Сын есім.]; A --> D[Есімдік]; A --> E[Етістік]; A --> F[Үстеу];
```

Зат есім

өмір-өлім
жаз-қыс
күн-түн
ұл- қыз

Сын есім.

жас- кәрі
аш-тоқ
кең-тар
ащы- тұщы

Есімдік

анау-мынау
әне-міне
осы-сол

Етістік

ашу-жабу
ұшу-қону
күлу-жылау
келу- кету

Үстеу

әрі- бері
ерте- кеш
жоғары- төмен
ақырын- тез

Кітаппен жұмыс

87- жаттығу. Мәтіндегі әсем, тез, шебер, зор сөздерінің антонимін тауып жазу.

Жұмбақ шешу

1

2

3

Асты тігілген, үсті сөгілген

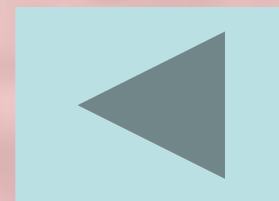
Қап

**Аяғы бар, басы бар,
Арқалаған тасы бар.**

Тасбақа

Түнде бар, күндіз жоқ.

Жұлдыз

Терме диктант

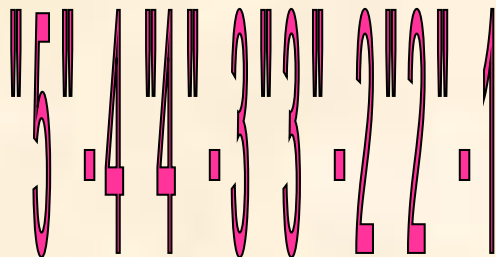
Зат есімнен болған антонимдерді теріп жаз.

1. Алыс-жақын
2. ақ-қара
3. күн – түн
4. ерте- кеш
5. алу-беру
6. қыс-жаз
7. алғыс- қарғыс
8. ұзын-қысқа
9. ұл-қыз

Жауабы:

Күн – түн, қыс – жаз,
алғыс – қарғыс, ұл - қыз

Бағалау

Шағын тест

- **Өз-өздеріңді тексеріңдер.**
- 1.Лексика қай тілден шыққан?
 - 1) грек 2) латын 3) орыс
- 2.Омоним болатын сөзді тап.
 - 1) қаз 2) теңіз 3) бала
- 3.Синонимді тап.
 - 1) көз,бақ 2) әдемі, көркем 3) кіші,ертең
- 4.Антонимді тап.
 - 1) қара, білім 2) оңай-қиын 3) бүгін, кеш
- 5.Көп мағыналы сөзді тап
 - 1) Мая-мая 2) ата-баба 3) бас,көз
- 6. Антоним деген не?
 - 1) Айтылуы әр түрлі, мағыналары жақын сөздер.
 - 2) Жазылуы бірдей, мағынасы әр түрлі сөздер.
 - 3) Мағыналары бір-біріне қарама-қарсы сөздер.

Жауабы:

Индексі: 1 1 2 2 3 3

Бағалау

Cerigity cəti

Семантикалық карта

Мысалдар	Зат есім	Сын есім	Есім- дік	Етіс- тік	Үс- теу
Жоғары- төмен					
Аз – көп					
Күн – түн					
Қуану – ренжу					
Анау – мынау					
Ақ - қара					

Мысалдар	Зат есім	Сын есім	Есім- дік	Етіс- тік	Үс- теу
Жоғары- төмен					+
Аз – көп		+			
Күн – түн	+				
Қуану – ренжу				+	
Анау – мынау			+		
Ақ - қара		+			

Бағалау

"5"-5-6"4"-4"3"-3"2"-1-2

Қортындылау

Нені білдік?

Неге үйрендік?

Үйге тапсырма

89 - жаттығу, ереже жаттау

Тыңдағандарыңызға рахмет!